

Μάγειροι του πολιτικού ρεπορτάζ

του Γιάννη Γιαχανατζή

Το πολιτικό ρεπορτάζ δέχτηκε ένα καίριο πλήγμα από την καθιέρωση του briefing, στο οποίο αρκετοί πολιτικοί συντάκτες βρήκαν έναν απρόσμενο «βοηθό» εργασίας, αφού απαλλάσσονται από το κοπιαστικό ψάξιμο: αρκούνται σ' αυτά που μαθαίνουν από την καθημερινή συνάντησή τους με τον κυβερνητικό εκπρόσωπο (καλό ή κακό) και από τα δελτία Τύπου που τους στέλνουν τα κόμματα. Άντε και μερικές συνεντεύξεις-ποταμοί για να γεμίσουν οι σελίδες. Πριν από μερικά χρόνια έκαναν την εμφάνισή τους στις εφημερίδες τα παραπολιτικά σχόλια. Στην αρχή υποφερτά. Βαθμιαία όμως έπεσαν ποιοτικά, ενώ πολλοί συντάκτες τους βάλθηκαν να παραθέτουν ανούσια στιγμιότυπα από τη Βουλή ή το Press Room, να ασχολούνται π.χ. με την αμφίεση της Δ. Λιάνη ή να εκτοξεύουν βολές εναντίον «επιλεγμένων» στόχων. Αυτά συνέβαιναν έως ότου έκανε την εμφάνισή της η ομάδα των «Τσουκατοπανταγιάδων», όπως λέει κι ο Ριζοσπάστης. Λειτουργώντας –ως σύνολο– εν πολλοίς εξωθεσμικά, έδωσε τη χαριστική βολή στο πολιτικό ρεπορτάζ. Με την ευκολία της προσέγγισης πολιτικών συντακτών που είχε λόγω της θέσης της, η ομάδα ενέταξε στον κύκλο επιρροής της ικανό αριθμό από αυτούς που βάσιζαν τα γραπτά τους στις δραστηριότητες των μελών της. Τι είπε ο Τσουκάτος, τι αντέτεινε ο Πανταγιάς, ποια η αντίδραση του Πασχαλίδη και πάει λέγοντας. Αυτός ο συγγραφικός ορυμαγδός περί την δραστηριότητα της ομάδας τραυμάτισε καίρια το καλώς νοούμενο πολιτικό ρεπορτάζ, δεδομένου ότι οι «βιογράφοι» της δεν ανήκαν στο «σωρό», αλλά επιλέχθηκαν προσεκτικά.

Έπρεπε να είναι «κάποιοι», να «τους περνάει» στο ρεπορτάζ, να συμμετέχουν στις βραδινές συσκέψεις των εφημερίδων, όπου εκτίθενται τα πεπραγμένα της ημέρας και λαμβάνονται αποφάσεις για προβολή θεμάτων, επιλογή τίτλων κ.λπ. Βαθμιαία λοιπόν, σε μεγάλο ποσοστό, τα Μέσα Ενημέρωσης παρουσίαζαν –και εξακολουθούν να παρουσιάζουν– το πολιτικό σκηνικό κυριαρχούμενο από τη δραστηριότητα της ομάδας (μια πραγματικότητα πέρα για πέρα εικονική), με συνακόλουθη την αλλοίωση των εντυπώσεων που ενσταλάζονται στο υποσυνείδητο του αναγνωστικού κοινού. Η αλλοίωση του πολιτικού ρεπορτάζ δεν προήλθε τόσο από τα περί της δραστηριότητας της ομάδας παραπολιτικά σχόλια, όσο από το γεγονός ότι σε πολλά (πολιτικά) γραπτά του είδους είναι εμφανής η προσπάθεια να πεισθεί ο αναγνώστης ότι σύμπαν το πολιτικό γίνεσθαι στο εσωτερικό της χώρας εξαρτάται από τις κινήσεις του Τσουκάτου, του Πανταγιά, του Πασχαλίδη κ.ο.κ., πράγμα που στρέβλωσε εντελώς την πραγματική εικόνα αλλά και υποβάθμισε τη νοημοσύνη των αναγνωστών, με επακόλουθο τη ραγδαία μείωση των κυκλοφοριών, ου μην αλλά και την απώλεια της εμπιστοσύνης των πολιτών σ' αυτό που ονομάζουμε πολιτική.

Εδώ και πάνω από δύο χρόνια έκανε την εμφάνισή της στα ΜΜΕ –ως αντικείμενο δημοσιογραφικής αναφοράς– μια ομάδα ανθρώπων η οποία δραστηριοποιείται περί τον πρωθυπουργό, με επίσημο (τουλάχιστον) καθήκον να φροντίζει τα της επικοινωνίας του πρωθυπουργικού γραφείου.

Το πράγμα δεν θα είχε ιδιαίτερη σημασία, αν η εμφάνιση της ομάδας αυτής δεν μεταλλασσόταν βαθμηδόν σε πληθωρική

παρουσία, με τη βοήθεια πρόθυμων εφημεριδογράφων, οι οποίοι ανέλαβαν την δια κειμένων και φωτογραφιών καθημερινή «ενημέρωση» του πανελληνίου για τη ζωή και το... έργο της.

Η υπερπαρουσία στα ΜΜΕ της ομάδας αυτής (αποτελούμενης κυρίως από τους Θ. Τσουκάτο, Γ. Πανταγιά και Γ. Πασχαλίδη) κίνησε το ενδιαφέρον μου και με ώθησε να καταγράψω –χονδρικά, λόγω του περιορισμένου χώρου– μερικά

στοιχεία από τη ζωή της αλλά και τις κινήσεις που πραγματοποίησε με στόχο να αλώσει όσο το δυνατόν περισσότερα Μέσα Ενημέρωσης.

ΕΧΟΥΜΕ ΛΟΙΠΟΝ ΚΑΙ ΛΕΜΕ:

Η ομάδα των εκσυγχρονιστών που είναι επιφορτισμένοι με τα επικοινωνιακά (κυρίως) του πρωθυπουργού κατόρθωσε να εντάξει στη δύναμή της αρκετούς δημοσιογράφους. Στόχος –όπως ειπώθηκε– ο εξωραϊσμός του πρωθυπουργικού προφίλ. Το τελικό αποτέλεσμα αιτείται παρασάγγας από τον αρχικό στόχο, διότι το όλο εγχείρημα κατέληξε στην προβολή της ίδιας της ομάδας. Έτσι, αντί της πρωθυπουργικής δραστηριότητας, οι αναγνώστες συγκεκριμένων εφημερίδων «απολαμβάναν» (και εξακολουθούν να απολαμβάνουν) τα λογής καμώματα των μελών της περί ης ο λόγος... ομοχειρίας. Ιδού τι επετεύχθη:

Κατά τη διάρκεια ενός ολόκληρου έτους, που άρχισε την 1.4.98 και τελείωσε την 31.3.99, στις ημερήσιες πολιτικές εφημερίδες της Αθήνας δημοσιεύθηκαν 564 φωτογραφίες του Θ. Τσουκάτου. Λίγες φορές δικαιολογημένα. Τις περισσότερες όμως αποκλειστικά για λόγους δικής του προβολής. Δεύτερος έρχεται ο Χρ. Πρωτόπαπας (όχι αυτής της ομάδας, αλλά σημαίνον στελεχος της ευρύτερης ομάδας των εκσυγχρονιστών, που διατηρεί στενές επαφές και με ηλεκτρονικά Μέσα) με 457 φωτ. Έπονται ο Γ. Πασχαλίδης με 288 φωτ. και ο Γ. Πανταγιάς με 178 φωτ.

Η παράθεση των φωτογραφιών των ανωτέρω δεν θα είχε κανένα νόημα, αν δεν συνοδευόταν από ένα στοιχείο που κυριολεκτικά με κατέληξε. Μπορεί ο Θ. Τσουκάτος να κάνει λανθασμένες εκτιμήσεις. Μπορεί να υπερεκτιμά τις δυνατότητές του (όπως π.χ. στο Συνέδριο του ΠΑΣΟΚ ή στις δημοτικές εκλογές). Σε θέματα όμως επικοινωνίας είναι απίτος. Στην υπόθεση λοιπόν των φωτογραφιών του, ο Τσουκάτος –ο και 'στρατηγός' αποκαλούμενος– καθόρισε ο ίδιος και επέβαλε ένα *modus presentare*: Ο κύριος όγκος των φωτογραφιών του δημοσιεύεται τις ημέρες κατά τις οποίες είναι αυξημένη η κυκλοφορία των εφημερίδων, τούτέστιν το τριήμερο Κυριακή-Δευτέρα-

Τρίτη. Επί των 564 συνολικά φωτογραφιών του, οι 320 δημοσιεύθηκαν σ' αυτό το τρίμηρο, ενώ οι υπόλοιπες 244 στις άλλες τέσσερις ημέρες. Στο θέμα αυτό μόνον ένας τον συναγωνίστηκε: Ο Χρ. Βερελής (όχι της ομάδας αυτής, αλλά μιας άλλης, «εκσυγχρονιστικής» και αυτής), του οποίου 71 φωτογραφίες – από τις 207 συνολικά – δημοσιεύθηκαν την ημέρα Πέμπτη. [Για να διαφυλάξω την αξιοπιστία της μέτρησης, ρώτησα τους δημοσιογράφους που είναι επιφορτισμένοι με το ρεπορτάζ αρμοδιότητας Βερελή, μήπως η κατά Πέμπτη αυξημένη φωτοθέασή του οφειλόταν σε τακτές βδομαδιακές επαφές Τύπου. Όχι, μου απάντησαν. Η αυξημένη αυτή φωτοθέαση ήταν παντελώς άσχετη με το ρεπορτάζ].

Η ΠΡΟΒΟΛΗ ΠΑΝΩ ΑΠ' ΟΛΑ

Για την ομάδα αυτή θα μπορούσε να γραφτεί ένα ολόκληρο βιβλίο. Για τις δραστηριότητές της, τις επαφές της, τους υποτακτικούς της (τους βιογράφους εννοώ), τις εφημερίδες που «συμπορεύονται» μαζί της (οι περισσότερες ανήκουν στην άλλη όχθη). Στη φωτογράφιση, αίφνης, τόν Θ. Τσουκάτου πρωταθλήτρια (και με διαφορά από τις άλλες) αναδείχθηκε η Βραδυνή του Γ. Τράγκα (77 φωτογραφίες συνολικά), με τις πιο πολλές φωτογραφίες δημοσιευμένες τις ημέρες που βόλευαν τον... πρωταγωνιστή. Οι απορίες δικές μου, τα συμπεράσματα δικά σας.

Καλές επίσης επιδόσεις στη δημοσίευση φωτογραφιών της ομάδας έχουν να επιδεί-

ξουν η Απογευματινή (πρώτη στη φωτοθέαση Πανταγιά, 33 φωτ. συνολικά), η Εξουσία (με πρωτιές στις φωτ. Πασχαλίδη και Πρωτόπαπα), ο Ελ Τύπος και το Έθνος.

Από κοντά και τα παραπολιτικά σχόλια, στα οποία η ομάδα έχει καθημερινή σχεδόν παρουσία. Σ' αυτά η Βραδυνή κατέχει αδιαφιλονίκητα τα πρωτεία, με ένα γνώρισμα

επιπλέον: Συμπεριελάμβανε τα ονόματα μελών της ομάδας και στα ρεπορτάζ που αφορούσαν το ΠΑΣΟΚ, σε σημείο που ο αναγνώστης μπορούσε να διαβάσει μέχρι και δέκα φορές (τονισμένο) το όνομα π.χ. του Τσουκάτου μέσα στο κείμενο. Στα παραπολιτικά σχόλια, με χρώμα εντόνως... βιογραφικό, διέπρεψαν επίσης και το Έθνος, η Απογευματινή, ο Ελ Τύπος, η Εξουσία και η Ακρόπολις, έστω κι αν η τελευταία έχει μικρότερο χρόνο έκδοσης (εκδόθηκε ως γνωστόν στις 12 Μαΐου 1998).

Σ' αυτή την κούρσα της προβολής συνέβησαν και μερικά ευτράπελα: Δεδομένης της αντιπαλότητας (λυκοφιλίας, πιο σωστά) που υπήρχε μεταξύ των μελών της ομάδας, ήταν φυσικό να σημειωθούν εκδηλώσεις «διαμαρτυρίας» από μέρους αυτών που κατά καιρούς θεωρήσαν τον εαυτό τους παραγκωνισμένο. Έτσι, έκκληκτοι είδαμε ένα φωτογραφικό ξέσπασμα του Πασχαλίδη στο διήμερο 2/3.7.98, καθώς και ένα άλλο στο πρώτο 15ήμερο του Δεκεμβρίου του ίδιου χρόνου. Αυτό το φαινόμενο επαναλαμβάνεται συχνά, με συνήθη μοχλό προβολής μια δήλωση ή κάτι παρόμοιο.

Να πώς γίνεται αυτό: Εκτός από την καθημερινή καταγραφή των δραστηριοτήτων της ομάδας (και πέραν των ευθυμογραφημάτων με ήρωες τον Τσουκάτο, τον Πανταγιά ή τον Πασχαλίδη – ναι, υπάρχουν και τέτοια), οι βιογράφοι της επινόησαν έναν παιδαριώδη τρόπο για να προβάλουν τα πρόσωπα που την απαρτίζουν. Αν δεν υπάρχει κάτι στο οποίο θα μπορούσε να αφιερωθεί ένα μονοστηλάκι, ένας εξ αυτών καταγράφει μια δήλωση, ας πούμε του Πασχαλίδη, επί ενός οποιουδήποτε θέματος. Τις επόμενες ημέρες οι υπόλοιποι «συν-βιογράφοι» αναπαράγουν τη δήλωση στα παραπολιτικά των εφημερίδων τους, κατά κανόνα υπό τον γενικό τίτλο ΕΙΠΑΝ, και όλα αυτά συνοδεύει μικρής φωτογραφίας, ώστε εμείς οι άλλοι –οι απληροφόρητοι– να εμπεδώσουμε συνφαντικά το πρόσωπο και την υψίστης σημασίας δήλωση.

Το πόσο σημαντικές είναι αυτές οι βαρύγδουπες δηλώσεις, φαίνεται στο παρακάτω απάνθισμα:

*Ο Σημίτης είναι μια νέα ήπειρος (Πανταγιάς).

*Στο σπίτι μου σπάνια καλώ τον υδραυλικό (Πανταγιάς).

*Δεν γίνεται ομελέτα χωρίς να σπάσεις αβγά (Τσουκάτος).

*Η σχέση Εκκλησίας-Κράτους δεν έχει μελετηθεί (Πασχαλίδης).

*Το ΠΑΣΟΚ πρέπει να καλύψει το χώρο του κοινωνικού κέντρου (Πανταγιάς).

ΘΟΔΩΡΟΣ ΤΣΟΥΚΑΤΟΣ

Στο θέμα των σχέσεων με τα ΜΜΕ και τους δημοσιογράφους ο Θ. Τσουκάτος εφάρμοσε μian εντελώς διαφορετική τακτική από την πεπατημένη. Δεν αρκέστηκε στις άχρωμες και απρόσωπες τηλεφωνικές επαφές. Ενήργησε βάσει λεπτομερούς καταλόγου και, επισκεπτόμενος τις εφημερίδες και τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα, είχε προσωπικές επαφές τόσο με τα διευθυντικά στελέχη όσο και με τους δημοσιογράφους που υπηρετούν το πολιτικό ρεπορτάζ, γράφουν τα παραπολιτικά σχόλια ή έχουν την επιμέλειά τους. Άλλου απέτυχε. Άλλου όμως επέτυχε και κατάφερε κάτι που κανένας άλλος προκάτοχός του δεν είχε διανοηθεί. Συναγωνίστηκε υπουργούς σε γραπτή και φωτογραφική αναφορά στις εφημερίδες, και μάλιστα πολλούς απ' αυτούς τους υποσκελισε.

Έχουν γραφτεί πολλά για τον τρόπο με τον οποίο ο Θ. Τσουκάτος «πολιορκούσε» ένα Μέσο Ενήμερωσης που ήθελε να «αλώσει». Ενεργούσε βάσει καλώς μελετημένου σχεδίου και φρόντιζε πάντοτε η επίσκεψή του (στο Μέσο) να είναι αναμενόμενη. Προηγουμένως είχε επιμεληθεί τον εξωραϊσμό της εικόνας του, χρησιμοποιώντας ως «προπομπά» συντάκτη που εν τω μεταξύ είχε... διπλωρώσει (δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι και τώρα ακόμη που ο ίδιος βρίσκεται στα «κάτω» του, οι υποστηρικτές του εξακολουθούν να τον προβάλλουν έστω και διακριτικά). Και φυσικά οι επαφές του με τον Τύπο σθημέραι αναβαθμιζόνταν. Σταδιακά άρχισαν οι στενές επαφές με διευθυντικά στελέχη και εκδότες, ενώ τα «πλοκάμια» του απλώθηκαν και στα ηλεκτρονικά Μέσα Ενήμερωσης, τα οποία πήραν κι αυτά μέρος στην επιχείρηση προβολής του.

Χαρακτηριστικό στην περίπτωση αυτή είναι το γεγονός ότι το μεσημέρι της Κυριακής 26.4.98, σε επίσκεψη της τηλεόρασης του Antenna στην οικία Τσουκάτου, ο Τ. Κουίκ του είπε: «ήρθαμε με τέσσερα φορτηγά...»!

Στον πρωθυπουργό ίσως πήγαιναν με λιγότερα.

*Σήμερα το μεγάλο θέμα είναι η διεθνική ισοτιμία (Πασχαλίδης).

*Ο τρίτος δρόμος είναι η επανεξέταση του στόχου (Πασχαλίδης).

*Ο Σημίτης δεν ξέρει να λέει ψέματα (Πανταγιάς).

*Στον εκσυγχρονισμό παίζουμε όλοι τα ρέστα μας και δεν τα παίζουμε στο εφτά μπα- στούνι αλλά στον άσσο σπαθί (Πανταγιάς).

*Το τζιπ του ΠΑΣΟΚ χρειάζεται ρεκτιφιέ (Πανταγιάς).

Μια άλλη δραστηριότητα της ομάδας είναι η «εκτόνηση» αναγνώσμάτων για δήθεν δυ- σαρμονία (ακόμη και φαγωμάρα) στους κόλπους των κομμάτων της αντιπολίτευσης, γεγονός που ανάγκασε το Ριζοσπάστη να καταγγείλει τέσσερις φορές επωνύμως τους βιογράφους αλλά και τους εμπνευστές της δημιουργίας τέτοιων σεναρίων (26.5.98, 23.6.98, 10.7.98, 16.7.98). Ο λόγος των σενα- ρίων φυσικά προφανής. Να φανεί ότι στα άλλα κόμματα σοβούν εμφύλιοι λόγω της πρεμούρας πολλών να ενωθούν με τον... Πανταγιά.

Για να είμαστε δίκαιοι, πρέπει να πούμε ότι και άλλες εφημερίδες έχουν κατά και- ρούς ψέξει τους βιογράφους της ομάδας, για το λόγο ότι δημοσιεύουν σχεδόν αυτού- σια τα σημειώματα που τους «πασάρεν» ο Πανταγιάς.

Θα αποτελούσε παράλειψη να μην αναφερθεί ότι διάφορα κατά καιρούς δημοσιεύματα έβγαλαν στην επιφάνεια μιαν άλλη πτυχή της δραστηριότητας του Θ. Τσουκάτου: περίεργες δοσοληψίες με Μέσα Ενημέρωσης, φαινομενικώς προς όφελος του ΠΑΣΟΚ. Μεταξύ λοι- πόν των διαφόρων επαφών που ο Τσου- κάτος είχε με εκδότες, διευθυντές κ.λπ., μία υπήρξε εξόχως αποκαλυπτική και κατέδειξε την αδιαφάνεια και, γιατί όχι, τη διαφθορά που υπάρχει ενίοτε στις σχέσεις πολιτικών προσώπων και Μέ- σων Ενημέρωσης.

Το δημοσίευμα ήταν της εβδομαδιαίας εφημερίδας Παρόν (25.10.98) και έλεγε:

«Ποια εφημερίδα διαπραγματεύτηκε με κόμμα προσφέροντας τη στήριξή του με αντάλλαγμα την αγορά ενός αριθμού φύλ- λων με το σύστημα συνδρομών; Έκλεισε η συμφωνία, μόνο που μετά από 2-3 ημέρες η υλοποίησή της δεν προχώρησε. Ο εμφανιζό- μενος ως εκδότης-διευθυντής της εφημερί- δας φρόντισε να... πουλήσει τη συμφωνία στον Τσουκάτο με ακριβότερο αντίτιμο... Το παραπάνω είναι απόλυτα αληθές και ελπί- ζουμε να μην αποπειραθεί κανείς να το αμ- φισβητήσει, γιατί τότε θα επανέλθουμε με ονόματα».

Επί του δημοσιεύματος δεν δόθηκε καμ- μία απάντηση. Ούτε καν για την τιμή των όπλων.

Όχι ότι πρόσθεσε τίποτε νέο στα ήδη γνω- στά. Οι υποψιασμένοι είχαμε από καιρό αντιληφθεί ότι κάτι τρέχει. Λίγες ημέρες πριν από το εν λόγω δημοσίευμα –παραιο- νές των δημοτικών εκλογών– χαζεύαμε στην τηλεόραση του Antenna την περιδεία του Σημίτη ανά την ύπαιθρο και διασκεδά- ζαμε με την «επιμονή» της κάμερας να

εστιάζεται στα πρόσωπα του Τσουκάτου και του Πανταγιά και όχι στον περιοδεύο- ντα πρωθυπουργό... Τέτοια αφοσίωση! 9311

Εκείνο που αβίαστα συνάγεται απ' όλα αυτά είναι ότι, αντιστάσεως μη σύσης, την πολιτική τείνουν να μονοπωλούν πλέον –με τη βοήθεια υπάκουων κονδυλοφόρων– διά- φοροι εν πολλοίς ασήμαντοι άνθρωποι που ήλθαν από το πουθενά και μας οδηγούν στο πουθενά. Αν μάλιστα λάβουμε υπόψη μας ότι οι δαπάνες για τον ορυμαγδό αυτό δρά- σης επιβαρύνουν τον κρατικό κορβανά (μι- σθοί, φαξ, τηλέφωνα, υλικά διάφορα, εξαι- ρέσει του Τσουκάτου που δεν μισθοδοτείται από το Δημόσιο) τότε φτάνουμε ευχερώς στο χαρακτηρισμό του παρα-κρατικού πα- ρασιτισμού.

Είμαι εν τέλει βέβαιος –για να εξηγήσω το επίρρημα «φαινομενικώς» που ανέφερα παραπάνω– ότι όλα αυτά τα τετρίτια γίνο- νται εν αγνοία του πρωθυπουργού. Με τη δημοσιογραφική μου πείρα, γνωρίζω ότι οι πρωθυπουργοί μαθαίνουν ότι τους επιτρέ- πουν να μάθουν οι επικεφαλής του Γραφεί- ου Τύπου τους, με τα δελτία που τους πασά- ρουν πρωί-πρωί. Και πάντοτε τελευταίοι. Όχι μόνον ο Σημίτης.

Όλοι οι πρωθυπουργοί.

Και κάτι ακόμη: Οι παροικούντες την Ιε- ρουσαλήμ δεν ξεγελούνται από τέτοιου εί- δους συμπεριφορές. Και είναι βέβαιοι ότι κα- μώματα σαν κι αυτά που εφαρμόζει η εν λόγω ομάδα μόνον «αριστερά» δεν είναι.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΝΤΑΓΙΑΣ

Οι άλλοι «Κορπαδόκες» της ομάδας δεν έδρασαν το ίδιο «επιστημονικά» με τον Τσουκά- το· χρησιμοποίησαν πάντως τα πόστα τους για να υψάνουν τον δικό τους ιστό με τους πα- λαικούς συντάκτες. Τα κατάφεραν καλὰ, αν κρίνουμε από το αποτέλεσμα.

Υπεύθυνος του Γραφείου Τύπου του πρωθυπουργού ο Γ. Πανταγιάς, άμα τη τοποθετή- σει του, εξέπληξε τον δημοσιογραφικό χώρο με τη γνωστοποίηση της ιδιότητάς του: δημο- σιογράφος. Και λέω «εξέπληξε» διότι οι δημοσιογράφοι γνωρίζαμε μεταξύ μας. Αυτόν δεν τον γνώριζε κανένας. Πού εργάστηκε και πότε, κανένας δεν ήξερε. Πες-πες, το πιστε- ψε κι ο ίδιος. Και άρχισε να συμπεριφέρεται δίκην... συναδέλφου στους δημοσιογράφους που έτειναν εὐήκοον ους στα κελεύσματά του. Από κοντά και η αρθρογραφία, με την οποία μας έπεισε ότι δεν έχει αγαθές σχέσεις με τη δημοσιογραφία. Μοχλός στη δραστηριότητά του υπήρξε (και εξακολουθεί να είναι) ο ΟΠΕΚ (Ομίλος Προβληματισμού και Εκσυγχρο- σμού) στον Πειραιά, που κάθε τόσο οργανώνει συνάξεις, στις οποίες –παρουσία ενίοτε και... εφοπλιστών– εκφωνούνται «λόγοι πολιτικού προβληματισμού», συνοδευόμενες (οι συνάξεις) από γερά φαγοπότια, αν πιστέψουμε τα διάφορα κουτσομπολιά που είδαν το φως της δημοσιότητας. Φυσικά, τις εκδηλώσεις κάλυπταν οί φίλοι προσκείμενοι δημοσιο- γράφοι, οι οποίοι παρέστησαν στις εφημερίδες τους ανούσια κατεβαστά για τα πεπραγμένα. Επειδή όμως ο διάβολος έχει πολλά ποδάρια, ο συνωπτισμός δημοσιογράφων περί αυτόν κόστισε κάποτε στον Πανταγιά μια γερή κατσόδα εκ μέρους του πρωθυπουργού. Σε μιαν επίσκεψή του στην Κύπρο –όπου είχε οργανωθεί ομιλία του– κουβαλήθηκαν (εξ Αθηνών) τόσοι πολλοί δημοσιογράφοι και έγινε τόσοσ θόρυβος, ώστε ενσχλήθηκε ακόμη και αυτός ο κ. Σημίτης που απαιτούσε να μην επαναληφθεί το φαινόμενο αυτό.

Σε ένα άρθρο του στην Ελευθεροτυπία (4.3.99) αναρωτιόταν μεταξύ άλλων πώς μπορού- με να φυλαχτούμε «απέναντι σε μικρές ομάδες προσώπων οι οποίες όμως κατέχουν επίκαι- ρες θέσεις σε ευαίσθητα συστήματα ασφαλείας».

Την ίδια απορία έχουμε κι εμείς.